

GÜNEY AFRIKA ÜLKE BÜLTENİ

2018

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

İçindekiler

Genel Bilgiler	2
İdari Yapı.....	2
Sosyal Yapı.....	4
Genel Ekonomik Görünüm	5
Sektörler	6
Madencilik	6
Turizm.....	7
Ulaştırma ve İletişim Altyapısı:	7
Enerji.....	8
Dış Ticaret.....	9
Genel Dış Ticaret Göstergeleri (milyar dolar).....	9
İTHALAT	10
Güney Afrika'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	10
İHRACAT.....	11
İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$).....	11
Güney Afrika'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	11
Dış Ticaret Mevzuatı.....	12
Yatırımlar	13
Doğrudan Yabancı Yatırım (Milyon Dolar).....	14
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler.....	14
Türkiye ile İkili Ticaret.....	14
Türkiye-GAC Dış Ticaret Değerleri (1.000 dolar)	14
Türkiye'nin Güney Afrika'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	15
Türkiye'nin Güney Afrika'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	15
İki Ülke Arasındaki Ticareti Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller	16
Faydalı Bilgiler.....	18
Yürütme Kurulu Üyeleri.....	18
İş Konseyi Çalışan Bilgileri.....	19
İletişim	20

Güney Afrika

Genel Bilgiler

Resmi Adı	: Güney Afrika Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Devlet Başkanlığı
Cumhurbaşkanı	: Cyril Ramaphosa (aynı zamanda Hükümet Başkanıdır)
Yüz Ölçümü	: 1.219.090 km ² (Dünya Bankası)
Toplam Nüfus	: 56.718.000 (IMF, 2017)
Nüfus Artış Hızı	: %1.6
Ortalama Yaşam Süresi	: 56.3
Etnik Dağılım	: % 75,2 siyah, % 13,6 beyaz, % 8,6 melez, % 2,6 Hint-Asya asıllı
Dini Dağılım	: %68 Hristiyan, % 1.5 Müslüman, %2 Hindu, %28.5 yerel dinler
Okuma Yazma Oranı	: %93
Konuşulan Diller	: Afrikaans, İngilizce, IsiNdebele, Sepedi, Sesotho, Swazi, Xitsonga, Setswana, Tshvenda, IsiXhosa ve IsiZulu
Başkent	: Pretoria (İdari), Cape Town (Yasama), Bloemfontein (Yargı)
Başlıca Büyük Şehirler	: Johannesburg, Cape Town, Durban, Pretoria, Port Elizabeth
Para Birimi	: Güney Afrika Randı
Saat Farkı	: -1
Resmi Tatiller	: 1 Ocak(Yeni Yıl), 21 Mart (İnsan Hakları Günü), 27 Nisan (Özgürlük Günü), 1 Mayıs (İşçi Bayramı), 16 Haziran (Gençlik Günü), 9 Ağustos (Kadınlar Günü), 24 Eylül (Kültür Günü), 16 Aralık (Barış Günü), 25 Aralık (Noel), 26 Aralık (Noel sonrası tatil)

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar:

ACP, AfDB, AU, BIS, C, CD, FAO, FATF, G-20, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRC, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MONUSCO, NAM, NSG, OECD (Enhanced Engagement), OPCW, Paris Club (associate), PCA, SACU, SADC, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNITAR, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC, BRICS, İngiliz Uluslar Topluluğu

İdari Yapı

Güney Afrika Cumhuriyeti oldukça yeni sayılabilecek bir yerleşim merkezidir. Bölgeye ilk olarak kuzeyden göç eden Khoisan kabilesi ve bunun ardından da Bantu kabilesi yerleşmiştir.

Bölgenin Avrupa tarafından keşfi 1488 yılında Portekizli kaşif Bartholomeu Dias'ın Cape bölgesini dolaşması ile başlamıştır. Ardından Vasco de Gama da Hindistan'dan Cape'e ulaşmıştır. İlk Avrupalı koloni ise 1652 yılında Dutch East India Company'e ait bölgeden geçen gemilere gıda tedarik istasyonu olarak hizmet vermek üzere kurulmuştur. Ardından Hollanda'dan gelen göçmenler ile yerleşim bölgesi stratejik açıdan önemli bir konuma gelmiştir. Bölge, Hollanda ve İngiltere arasında güç mücadelesine sahne olmuştur. Yönetim şekli olarak, 1910 yılında Güney Afrika Birliği ve 1961 yılında Güney Afrika Cumhuriyeti tesis edilmiştir.

GAC 1994 yılında geçici anayasa ile demokrasiye geçerek, yerli halk ülke yönetimini (Avrupa kökenlilerden) devralmıştır. 1996 yılında mevcut anayasa yürürlüğe konulmuştur. Ülkede yasama, yürütme ve yargı güçleri birbirinden ayrılmıştır.

GAC'nde merkezi bir ulusal devlet ve ayrıca 9 eyalet başkanlığı bulunmaktadır. Parlamento, Ulusal Meclis (national assembly) ve Eyaletler Milli Konseyi (national council of provinces) olmak üzere, iki kanattan oluşmaktadır. Ulusal yasama organı olan "Ulusal Meclis" 400 milletvekilinden oluşmakta ve 5 yılda bir doğrudan halk tarafından seçilmektedir.

Parlamentonun diğer kanadı olan Eyaletler Milli Konseyi ise, ülkedeki 9 eyaleti eşit sayıda temsilen toplam 90 üyeden oluşmakta ve doğrudan eyalet meclisleri ve yerel idare tarafından belirlenmektedir. Yasama süreci ve merkezi Hükümet icraatında, eyaletlerin menfaatlerinin dikkate alınıp alınmadığını gözetmekle sorumludur. (GAC Parlamentosu: <https://www.parliament.gov.za/>)

Öte yandan; genel seçimle yenilenen Ulusal Meclis, bünyesindeki siyasi partilerce aday gösterilen üyelerinden birini devlet başkanı olarak seçmektedir. Yürütmenin başı olan Devlet Başkanlığı görevi (<http://www.thepresidency.gov.za/>), beşer yıl süreyle en fazla iki defa üst üste yapılabilmektedir. Bir Başkan Yardımcısı bulunmaktadır.

Ülke yönetim gücünün büyük bir bölümü; Ulusal Meclis ile (devlet ve hükümet lideri konumundaki) Devlet Başkanının elindedir. Devlet Başkanının, Meclis'te oy kullanma hakkı bulunmamaktadır. Hükümet üyeleri de, Ulusal Meclis'teki milletvekillerinden oluşmaktadır. (bazı zorunlu durumlarda milletvekili olmayan bir-iki bakan dışardan atanabilmektedir) Eyalet Başkanlıkları ise, daha çok kendi eyaletlerindeki yerel sorumluluklara sahiptir.

GAC toprakları 9 eyalete ayrılmış olup bunlar; Gauteng, Western Cape, Kwazulu Natal, Eastern Cape, Northern Cape, Limpopo, Mpumalanga, Free State and the North West'dir. Yasal başkent Cape Town olmakla birlikte yönetim için başkent Pretorya'dır. Diğer önemli şehirler Johannesburg, Durban, Port Elizabeth, Bloemfontein ve East London'dır.

GAC'nde merkezi bir ulusal devlet ve ayrıca 9 eyalet başkanlığı bulunmaktadır. Parlamento, Ulusal Meclis (national assembly) ve Eyaletler Milli Konseyi (national council of provinces) olmak üzere, iki kanattan oluşmaktadır. Ulusal yasama organı olan "Ulusal Meclis" 400 milletvekilinden oluşmakta ve 5 yılda bir doğrudan halk tarafından seçilmektedir.

Parlamentonun diğer kanadı olan Eyaletler Milli Konseyi ise, ülkedeki 9 eyaleti eşit sayıda temsilen toplam 90 üyeden oluşmakta ve doğrudan eyalet meclisleri ve yerel idare tarafından belirlenmektedir. Yasama süreci ve merkezi Hükümet icraatında, eyaletlerin menfaatlerinin dikkate alınıp alınmadığını gözetmekle sorumludur. (GAC Parlamentosu: <https://www.parliament.gov.za/>)

Öte yandan; genel seçimle yenilene Ulusal Meclis, bünyesindeki siyasi partilerce aday gösterilen üyelerinden birini devlet başkanı olarak seçmektedir. Yürütmenin başı olan Devlet Başkanlığı görevi (<http://www.thepresidency.gov.za/>), beşer yıl süreyle en fazla iki defa üst üste yapılabilmektedir. Bir Başkan Yardımcısı bulunmaktadır.

Ülke yönetim gücünün büyük bir bölümü; Ulusal Meclis ile (devlet ve hükümet lideri konumundaki) Devlet Başkanının elindedir. Devlet Başkanının, Meclis'te oy kullanma hakkı bulunmamaktadır. Hükümet üyeleri de, Ulusal Meclis'teki milletvekillerinden oluşmaktadır. (bazı zorunlu durumlarda milletvekili olmayan bir-iki bakan dışardan atanabilmektedir) Eyalet Başkanlıkları ise, daha çok kendi eyaletlerindeki yerel sorumluluklara sahiptir.

GAC toprakları 9 eyalete ayrılmış olup bunlar; Gauteng, Western Cape, Kwazulu Natal, Eastern Cape, Northern Cape, Limpopo, Mpumalanga, Free State and the North West'dir. Yasal başkent Cape Town olmakla birlikte yönetim için başkent Pretorya'dır. Diğer önemli şehirler Johannesburg, Durban, Port Elizabeth, Bloemfontein ve East London'dır.

Sosyal Yapı

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde nüfus ve işgücü alanında önemli değişim yaşanmaktadır. Nüfus artış hızı önemli ölçüde azaltılmış olmakla birlikte; komşu ülkelerden iş ve yerleşim amaçlı göç yaşanırken, nitelikli Avrupa kökenlilerse ülkeyi terk ederek gelişmiş ülkelere göç etmektedir. Bu nedenle özellikle nitelikli orta kademe ve yönetici personel yetersizliği ciddi şekilde hissedilmekte ve çare aranmaktadır.

Kent nüfusunun toplam nüfusa oranı %65'tir. Başlıca yerleşim yerleri ve ülke nüfusu içindeki payı; Gauteng (%24), Kwazulu-Natal (%20) şeklindedir. Yoksul kalmış kesim olarak görülen yerel Afrikalı halkın ekonomide güçlenmesi için Black Economic Empowerment programı yürütülmektedir.

Nüfusun azınlığı yüksek kalite ve standartta ürün tercih eden bir kitle oluşturmaktadır. Büyük bir bölümü oluşturan kitle ise yoksulluk sınırlarında yaşamını sürdürmektedir. Bu konu son yıllarda küresel anlamda da ele alınmaya başlanmıştır. GAC'da yoksulluğun azaltılması uğraşlarının tüm Afrika kıtası için örnek teşkil etme özelliği taşıdığı ve bu gelişmelerin diğer Afrika ülkeleri tarafından da yakından izlendiği bilinmektedir.

Genel Ekonomik Görünüm

	2015	2016	2017	2018*
GSYİH (Milyar \$)	312	266	273	284
Büyüme (%)	1,2	0,6	1,2	2
Kişi başı GSYİH (\$)	5.964	4.768	4.826	4.930
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-13,6	-11,6	-13,3	-13,8
Enflasyon Oranı (%)	4,5	6,4	6,2	5,6

Kaynak: IMF (2018 şubat)

*IMF Tahmini

Serbest piyasa ekonomisine sahip GAC, gelişmekte olan pazar (emerging market) konumundadır. GAC ekonomisi, gelişme yönlü bir yapı sergilemektedir. GAC'nin dünya ekonomisiyle bütünleşmesi 1994 yılında demokrasiye geçişle birlikte gerçekleşmiştir. Bu durum GAC ekonomisinin başlıca ticari ortaklarının eğilimi ve ülkedeki diğer gelişmeleri de doğrudan etkilemiş görünmektedir.

GAC, özellikle sahra-altı afrika ülkeleri olmak üzere, Afrika kıtası ülkelerini de etkisi altına alan örnek bir ülke konumuna gelmiştir. Sahra-altı afrika ülkeleri için açılan kapı olarak da nitelendirilmektedir. GAC'ın diğer ülkeler ile ilişkilerinin son yıllarda derinlik ve yoğunluk kazandığı gözlenmektedir. Kıtada siyasi ve ticari alanda önemli uluslararası örgütlenmeler (African Union-AU, South African Development Community-SADC gibi) de hız kazanmış olup, GAC'ın bu alanlarda önemli yeri ve rolü bulunmaktadır.

GAC, dünya ekonomisinde ağırlığı bulunan gelişmiş ülkelere geniş ilgi görmektedir. Ekonomi programında ülkenin orta vade planı (Accelerated and Shared Growth Initiative for South Africa-ASGISA) önemli yer teşkil etmektedir. Programa göre pazar ekonomisine dayalı olan GAC ekonomisinin bu yapısının süreceği ve kamu-özel sektör ortaklıklarının da özendirilmeye devam edeceği vurgulanmaktadır. Ulaştırma ve enerji alanlarında önemli kamu yatırımları sözkonusudur.

Öte yandan, %27 seviyesindeki işsizlik özellikle genç ve siyah nüfus için ciddi sorun oluşturmaktadır. Siyah vatandaş istihdamının artırılması için özel teşvikler sözkonusudur. (Black Economic Empowerment: http://www.dti.gov.za/economic_empowerment/bee.jsp). Nüfusun büyük bir kısmı yoksulluk içerisinde bulunmaktadır. Ülkedeki gelir dağılımında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Ülkede tüketici profili zengin ve yoksul olarak uç noktalara yığılmış durumdadır. Dolayısıyla tüketici eğilimi ve davranışları da farklı olabilmektedir. Bu çerçevede, GAC Hükümetince doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına (sanayileşmeye) önem verilmektedir. (<https://www.thedti.gov.za/>)

Sektörler

GAC ekonomisinde başta madencilik olmak üzere, turizm, ulaştırma, enerji, imalat/sanayi ve tarım temel sektörlerdir.

Güney Afrika'da maden bakımından dünyanın en zengin doğal kaynakları bulunmaktadır. Başlıca madenleri; platin, altın, bakır, elmas, kömür, vanadyum, uranyum, manganez, krom, demir cevheri, asbest, antimon, kalay, tungsten, mika ve nikeldir. Bunların haricinde 35 değişik maden de bulunmakta, turizm sezonlarında platin ve altının yanı sıra yarı-değerli taşlar ametist ve tanzanitten yapılmış takı eşyaları da dünya çapında büyük ilgi görmektedir.

Tarım sektöründe yıllar itibariyle üretim nispeten artış göstermekle birlikte, imalat ve hizmet sektöründe gözlenen önemli gelişmelere bağlı olarak ekonomideki payı sürekli azalmıştır.

GAC'de geniş bir imalat sanayi üretim yelpazesi bulunmaktadır. Bunlar arasında gıda, tekstil ve giyim, ayakkabı imalatı, metal, kimyasallar ve kağıt gibi tüketim malları üretimi yer almaktadır. Ayrıca, madencilik makineleri, ulaştırma ekipman ve araçları, elektrikli makineler, elektronik ve otomotiv sektörleri son yıllarda önemli ölçüde artmıştır.

Yönetim, küçük ölçekli yatırımlar aracılığı ile istihdamın geliştirilmesine öncelik verdiğini belirtmekle birlikte; Alusaf, Saldanha Çelik ve Columbus gibi girişimler ile sermaye yoğun şirketleri güçlendirme yoluna gitmiştir. İmalat sanayisi, koruma ile ikame edilmeye başlanmış ve ardından liberalleşme ile yeniden yapılandırılarak dünya pazarlarına uyum yoluna gidilmiştir. Bu durum; tekstil ve giyim sektörü gibi alanlarda rekabet gücü azalması ile daralma ve beraberinde taşıt araçları gibi yeni ihraç sektörlerinde büyüme getirmiştir.

İmalat sanayisi; madencilik ve enerji, ağır kimyasal ve mineral işletmeciliği ile demir-çelik gibi endüstrilere dayalı olarak büyük ölçüde sermaye yoğundur. GAC çelik endüstrisi dünyanın en büyük 25 üreticisi içinde yer almakta ve bünyesinde Columbus Stainless gibi küresel çapta yüksek rekabet gücüne sahip bir dizi üretici bulundurmaktadır.

Madencilik

Platin: Platin grubu metallerin (PGM) otomotiv sektöründe katalizör olarak kullanılmaya başlanmasının (ve emisyon ile ilgili yasaların daha ciddi bir hal almasının) yanı sıra, kimya ve bilgisayar-donanım sektörü ile mücevhercilikte (Çin ve Japonya'da) de daha yoğun kullanılmaya başlanması önemli talep artışı yaratmıştır. Bu nedenle platin madeni fiyatları geçen yıllar içinde sürekli yükselmiştir.

Altın: GAC altın maden işletmeleri derin katman madencilik teknolojisi konusunda dünya lideri olmakla birlikte bu yöntem giderek ekonomik olmaktan uzaklaşmaktadır. Uluslararası fiyatların son 20 yılda düşmesi ve rezervlerin azalmaya başlaması belirli maden ocaklarının kapanmasına yol açmıştır. Son yıllardaki altın fiyatı artışları ise sektörün toparlanmasını ve maden ocaklarının tekrar açılmasını sağlamıştır.

Turizm

GAC'de 1990'lı yıllardan sonraki siyasi değişim neticesinde uluslararası turizm sektörü dışa daha fazla açılabilmiştir. Ülke güçlü bir turizm potansiyeline işaret eden gerekli özelliklere sahiptir. Bunlar arasında; iyi bir iklim yapısı, kumlu sahiller, dağlar, oyun parkları, vahşi doğa rezervleri, spor tesis ve olanakları ve yaygın bir şekilde kullanılmakta olan İngilizce dili başlıca özellikleri olarak sayılmaktadır. Ayrıca GAC'nin coğrafi konumu da bölgesel turizm için ulaşımda ana bağlantı noktalarından birisini teşkil etmektedir.

En önemli deniz aşırı pazarlar Almanya, İngiltere ve ABD şeklindedir. Ülkeye deniz aşırı ülkelerden gelenlerin %90'ı turistik tatil amaçlı, kalan kısmın büyük bir kesimi de iş seyahati amacıyla gelmektedir. Afrika ülkelerinden arkadaş ve akraba ziyareti ve turistik tatil amaçlı gelmekte olan ziyaretçiler daha ziyade kısa süreli günlük alış-verişler yapmakta, deniz aşırı ülkelerden gelenler ise daha uzun süre kalarak daha fazla harcama yapmaktadır.

Turizm GAC'nin ekonomisinde en hızlı büyüyen sektörlerden birisi durumda olup yönetim tarafından İvmelendirilmiş ve Paylaşımli Büyüme Girişimi (Accelerated and Shared Growth Initiative-AsgiSA) programında anahtar sektörlerden birisi olarak ele alınmaktadır. Bu program sektörün emek yoğun olması nedeniyle GSYİH'nın büyümesine katkısının yıllık %6 oranına yükseltilmesi amacını taşımaktadır. Sektörün istihdamı 1,2 milyon kişi civarında olup, GSYİH içindeki payı %8 olarak tahmin edilmektedir ve 2014 yılı itibariyle bu oranın %14'e yükselmesi beklenmektedir.

Ulaştırma ve İletişim Altyapısı:

Ulaşım alt yapısı iş dünyasının ana bölümü için oldukça gelişmiş ve Afrika kıtasında bulunan en iyi yapıya sahiptir. Büyük çaplı ve etkin limanlar, mükemmel kara ulaşım ağı, özellikle ABD ve Avrupa ile oldukça iyi havayolu bağlantıları mevcuttur. Asya ve Afrika'nın diğer bölümleriyle de hava ulaşımı bağlantıları artmaktadır.

Fakat ulaşım ağının neredeyse tamamı apartheid (ırk/renk ayrımcılığı) nedeniyle ancak ana kentler ve önemli şehir bağlantıları için seçkin ve kaliteli düzeydedir. Afrikalıların kendi yerleşim yerleri olan kasaba ve diğer küçük yerleşimlerinin bulunduğu kırsal kesimde karayolu ve demir yolu ulaşım ağı zayıftır. Council for Scientific and Industrial Research (CSIR) raporunda, ülkenin uluslararası standartlara göre yüksek sayılabilecek miktarlarda lojistik maliyetleri bulunduğu (ülke GSYİH'sının %14,7 oranında), fakat bunun GAC'li üreticilerin rekabet gücünün artmasına katkısı olduğu vurgulanmaktadır.

Ulaşımdaki ağır vasıtaların aşırı yüklenmesinde denetim boşlukları baş göstermiş ve yolların yapısının aşırı yükten dolayı ciddi hasar görmesine yol açmıştır. Bakım yetersizlikleri de ortaya çıkmış, onarılmayan yollar diğerlerinin de daha hızlı yıpranmasında etken olmuştur. Hizmet standartlarındaki düşüş; lokomotif, raylı sistem ve limanlarda büyük çaplı yatırım ihtiyacına yol açmıştır. Toplu ulaşım sisteminin yokluğunda özel araçların taksi olarak kullanılması kentlerde yaşayanların çoğu için başlıca ulaşım aracı olmuştur.

GAC'da liman yatırımları harcamalarında da büyük artışlar görülmektedir. İki ana liman olan Cape Town ve Durban'da limanlara uğrayan kargo geçişlerinde son yıllardaki büyük artış liman yatırımı için önemli baskı doğmasına yol açmıştır.

GAC'da iletişim ve teknoloji piyasaları bir Afrika ülkesi için oldukça gelişmiş düzeye sahiptir. Sektörde Telkom baskın konumda olup 2003'teki özelleştirmeden sonra sabit hat piyasasındaki tekel pozisyonunu sürdürmektedir. Vodacom, MTN ve CellC gibi operatörlerin piyasadaki faaliyetleri ile de sektör son yıllarda %50 oranında yıllık büyüme göstermiştir.

Enerji

GAC dünyada en düşük maliyetle elektrik üreten ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkede enerji devi ESKOM'un yeni nesil nükleer santraller yapması planlanmaktadır.

Ülkede hali hazırda Western Cape'de Koeberg de 1800 Megavat gücünde bir adet nükleer santral bulunmakta ve 17 milyar Rand değerinde yüksek ısılı helyum gaz soğutmalı nükleer reaktör için de bir proje bulunmaktadır.

GAC, ticari anlamda anlamlı sayılabilecek miktarlarda ham petrole sahip değildir. Ülkede petrol ihtiyacı Orta Doğu (İran ve S.Arabistan) ile Nijerya'dan karşılanmaktadır. Fakat son zamanlarda Mozambik'ten boru hattıyla getirilmeye başlanan gazın yakıt olarak kullanımına yönelme gözlenmektedir.

Sınırlı rezervlerine rağmen ülkede petrol rafineri kapasitesi anlamlı büyüklüğe ulaşmış ve kıtada Mısır'dan sonra ikinci konumdadır. GAC petrol ihtiyacındaki açığı kapatmak için ileri seviyede bir sentetik yakıt sektörü geliştirmiş durumdadır. Ham petrolden sentetik yakıt üretimi ülkedeki en büyük petro-kimya şirketi Sasol tarafından gerçekleştirilmektedir. Devlet tarafından 1993 yılında kurulan Mossgas; doğal gaz dönüşüm ve yoğunlaştırma yoluyla petrol, gaz yağı ve alkol gibi ürünler üretmektedir.

Dış Ticaret

GAC nispeten açık bir ekonomiye sahip olup, dış ticaret hacmi GSYİH'sinin yaklaşık yarısına karşılık gelmektedir. Önemli dış ticaret ortakları AB ülkeleri, ABD ve Japonya şeklindedir.

Geçen 10 yıl içinde diğer Afrika ülkeleri ile ticaret de oldukça gelişmiştir. GAC'ın ihraç ürünlerinin büyük bir bölümü imalat sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Maden cevherleri (gtip: 26) ihracatı toplam ihracatının %12'sini teşkil etmektedir. Maden cevherleri ihracatının yarısını Çin ithal etmektedir. Tarım ürünleri ise sadece küçük yüzdelerle ifade edilecek seviyededir.

GAC'ın ithalat politikasının uzun yıllar ikame ve sıkı tarife korumacılığı ile ithalat sınırlamalarının ardından 1990'lı yıllardan sonra liberalleşerek büyük ölçüde değişim geçirdiği gözlenmiştir. Son yıllarda ithalatta ara mallar ve sermaye mallarına olan talep artışını yansıtan bir yapı görülmektedir.

Genel Dış Ticaret Göstergeleri (milyar dolar)

	2013	2014	2015	2016	2017
İhracat	95,1	90,6	69,6	74,1	89,5
İthalat	103,4	99,8	79,5	74,7	83,2
Denge	-8,3	-9,2	-9,9	-0,634	6,3
Hacim	198,5	190,4	149,1	148,8	172,7

Kaynak: Trademap (2018 Mart)

İthalatı 2016 yılında bir önceki yıla göre %6 oranında azalarak, yaklaşık 75 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatı ise 2016 yılında %6,4 artış kaydetmiştir. Dış ticareti, denge seviyesine çok yakındır. 2017 yılında dış ticareti fazla vermiştir.

İTHALAT

İthalatında başlıca sektörler: petrol ve ürünleri (gtp:27), makinalar (gtip:84), elektrikli makine ve cihazlar (gtip:85) ile motorlu kara taşıtları ve bunların aksam ve parçalarıdır (gtip:87)

İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

GAC'nin ithalatında başlıca tedarikçi ülkeler Çin ve Almanya'dır. Çin'in payı %18'dir. İthalatın bölgesel dağılımı Asya (%44) ve Avrupa (%32) ve Kuzey Amerikadır (%7). Güney Afrika'nın genel ithalatında Türkiye 2017 yılında 542 milyon Dolarla 32. sırada yer almıştır.

Ülkeler	2015	2016	2017
TOPLAM	79,590,945	74,744,010	83,221,698
Çin	14,603,198	13,536,720	15,231,230
Almanya	9,423,582	8,817,368	9,617,138
ABD	5,292,877	4,977,675	5,520,998
Hindistan	3,940,461	3,104,002	3,920,105
Suudi Arabistan	2,218,034	2,835,986	3,832,465

Kaynak: Trademap (2018 Mart)

Güney Afrika'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürünler	2015	2016	2017
	TOPLAM	79.590.945	74.744.010	83.221.698
2709	Ham petrol	8,474,767	6,535,490	6,418,716
2710	Petrol yağları (akaryakıt)	4,262,979	2,557,286	4,446,103
8703	Binek Otomobiller	4,037,686	3,341,963	4,044,492
8517	Telefon Cihazları	3,126,910	2,983,383	3,135,086
3004	Tıbbil İlaçlar (dozlandırılmış)	1,433,872	1,419,658	1,713,451

Kaynak: Trademap (2017 Mayıs)

İthalatında başlıca sektörler: petrol ve ürünleri (gtp:27), makinalar (gtip:84), elektrikli makine ve cihazlar (gtip:85) ile motorlu kara taşıtları ve bunların aksam ve parçalarıdır (gtip:87)

İHRACAT

GAC'nin toplam ihracatında Asya (%32), Afrika (%26) ve Avrupa (%24) önde gelmektedir.

Öte yandan, komşu çevre (sahra-altı) ülkelerin oluşturduğu SADC Topluluğu-south africa development community- ülkelerine yapılan ihracatın toplam içindeki payı ise %23'tür. SADC ülkelerine yapılan ihracat, Afrikanın tamamına yapılan ihracatın %87'sini oluşturmaktadır.

İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

Ülkeler	2015	2016	2017
TOPLAM	69.631.083	74.110.817	89,516,194
Çin	5,802,848	6,812,081	8,854,463
ABD	5,247,988	5,473,768	6,686,292
Almanya	4,237,096	5,259,697	6,312,971
Hindistan	3,644,352	3,450,200	4,174,063
Botswana	3,146,769	3,150,930	4,164,082

Kaynak: Trademap (2018 Mart)

Güney Afrika'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün	2015	2016	2017
	TOPLAM	69.631.083	74.110.817	89,516,194
7110	Platin	6,486,457	6,026,550	6,579,869
2701	Taşkömürü	4,248,365	3,862,059	5,791,614
8703	Motorlu taşıtlar (yolcu taşıma)	4,726,664	5,273,563	5,674,876
7108	Altın (yarı işlenmiş)	2,005,264	3,440,274	5,184,783
2601	Demir cevherleri	2,652,188	3,582,305	4,565,754

Kaynak: Trademap (2017 Mayıs)

İhracatında önde gelen sektörler: kıymetli taşlar, yolcu taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, metal cevherleri ve demirçelik ile makineler yer almaktadır.

Dış Ticaret Mevzuatı

Güney Afrika'da dış ticaret mevzuatının belirlenmesi konusunda International Trade Administration Commission (ITAC), gümrük tarifelerinin belirlenmesi, anti-damping, telafi edici vergiler ve koruma önlemlerinin uygulanması, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından belirlenen ihracatı ve ithalatı koruma önlemlerine tabi ürünler için gerekli izinlerin verilmesi konularında yetkilendirilmiştir ancak üreticiler, ihracatçılar ve ithalatçılar ITAC tarafından belirlenen gümrük tarifelerinin gözden geçirilerek artırılması veya azaltılması talebinde bulunabilmektedirler.

2002 tarihli 'International Trade Administration Act' yasası uyarınca 208 ürünün ithalat ve ihracatı kontrol önlemlerine tabi olup söz konusu ürünler ana hatlarıyla balık ve balıkçılık ürünleri, hidrokarbonlar, petrol ürünleri, lastikler, adi metaller, radyoaktif kimyasal elementler, ateşli silahlar ve mühimmatlar, çeşitli kimyasal maddeler, karboksilik asittir. Bunlara ek olarak her türlü kullanılmış ve ikinci el ürünlerle birlikte, hurda ve döküntülerin Güney Afrika'ya ithalatı da kontrol önlemlerine tabidir.

Güney Afrika'dan ihracatı kontrole tabi olan 171 kadar ürün grubunun içinde ormancılık, madencilik, sınai ürünler, motorlu araçlar, sağlık ve mineral yakıtlar sektörleri yer almaktadır. İhracat için gerekli kontroller ürünün çeşidine göre 'ITAC', Su İşleri ve Ormancılık Bakanlığı, Madenler ve Enerji Bakanlığı, Çevre ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, ve Güney Afrika Polis Teşkilatı tarafından yapılmakta olup nihai ihraç izni ITAC tarafından verilmektedir.

Güney Afrika'ya ithalatta gümrük vergilerinin dışında ithal edilen ürünlerin tamamına yakınında %14 KDV uygulanmakta olup tütün ve tütün mamulleri, petrol ürünleri ve bazı lüks tüketim mallarının ithalatında %5 ila %7 oranında özel tüketim vergisi uygulanmaktadır.

Tarife dışı engeller konusunda, Güney Afrika Ticaret ve Sanayi Bakanlığı, Resmi Gazete'de yayımlamak suretiyle, bazı spesifik ürünler veya ürün gruplarının ülkeye ithalatını, ITAC tarafından düzenlenen izin belgelerinde belirtilen koşullara uygun olarak kontrol edebilmekte ve sınırlayabilmektedir. Bu çerçevede, ithalatı izne tabi olan ana ürün kategorileri aşağıda yer almaktadır:

- Kullanılmış eşyalar: Kullanılmış eşyaların ithalatı için ITAC tarafından düzenlenecek ithal izin belgesi gerekmekte, bu çerçevede özellikle yerel üreticileri korumak amacıyla bir çok kullanılmış eşyanın ithalatı bir nevi 'de facto' olarak yasaklanmaktadır.
- Her türlü hurda, döküntü, artık ve atıklar.
- Diğer zararlı maddeler.
- Kalite standartlarına tabi ürünler: Söz konusu kısıtlama insan sağlığını korumak ve araçlardaki güvenliği artırmak amacıyla üretim kalitesinin denetlenmesini amaçlamaktadır.

Yukarıda bahsedilen tarife dışı önlemlerin yanı sıra, limanlardaki yoğunluk ve tıkanıklık, fatura fiyatlarının üzerinde tespit edilen gümrük değeri, malların çalınması, ithalat izinleri, anti-damping önlemleri, telif haklarının ihlali ve yetersiz bürokrasi sıklıkla şikayet konusu olan tarife dışı engellerdir.

Güney Afrika, anti-damping soruşturması açan ve uygulayan ülkeler sıralamasında ön sıralarda yer almaktadır. Güney Afrika Hükümeti anti-damping uygulamalarına ilişkin düzenlemeyi 2003 yılında, telafi edici vergilere ilişkin düzenlemeyi ise 2004 yılında yürürlüğe koyarken, 1995-2006 yıllarını kapsayan dönemde toplam 200 anti-damping soruşturması başlatan Güney Afrika, 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde üç yeni anti-damping soruşturması başlatmış, yine aynı dönem içerisinde bir adet anti-damping vergisi yürürlüğe konulmuştur.

Öte yandan, Güney Afrika, Türkiye'den ithal edilen 6301.40 ve 6301.90 GTİP nolu battaniyelere, 6001.10, 6001.22 ve 6001.92 GTİP nolu örme mensucata, 5801.34 ve 5801.35 GTİP nolu dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucata, 5512.21, 5512.29, 5515.29 ve 5515.91 GTİP nolu sentetik ve suni devamsız liflerden dokunmuş mensucata anti-damping vergisi uygulamaktadır.

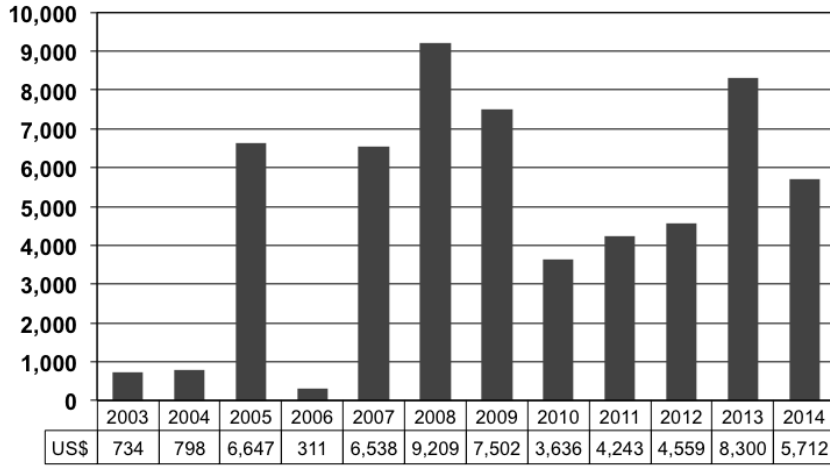
Yatırımlar

Güney Afrika, ekonominin çeşitli sektörlerini yeniden yapılandırmak için 1994 yılından sonra ileriye dönük, kapsamlı bir ekonomik reform ve kalkınma programı başlatmıştır. Yabancı yatırım işlemleri serbestleştirilmiş ve basitleştirilmiş, birkaç istisna hariç ekonominin tüm sektörleri yabancı yatırıma açılmış ve teşvik politikaları geliştirilmiştir. Bunun sonucunda hem portföy hem de doğrudan yatırımlarda önemli artış kaydedilmiştir. Ayrıca uluslararası kredi değerlendirme kuruluşları ülkedeki ekonomik gelişme ve mali istikrar sonucu Güney Afrika'nın kredi notunu yükseltmiştir.

1994 öncesindeki 3 yılda yıllık ortalama 46 milyon dolar yatırım çekebilen ülke, 1994 değişiminin ardından son 10 yıla bakıldığında yıllık ortalama 3,6 milyar dolar seviyelerine ulaşmıştır. Bu gelişme eğilimine yön veren etmenler; Güney Afrika Hükümetinin yabancı yatırımı açık ve etkin bir şekilde davet eden politikaları, iyileştirilen mevzuat ve teşvikler, finans sektörünün ve iletişim altyapısının güçlü olması ve düşük ücretlerdir.

2011 yılında Arçelik, beyaz eşya sektöründe üretim yapan GAC Defy firmasını satın almıştır. 2012 yılında DHT Holding, Cape Town'da bulunan CISCO demir-çelik işletmelerini satın almıştır. Yukarıda maruz yatırımlarla GAC'daki doğrudan Türk yatırımları 500 milyon ABD Dolarını geçmiştir.

Doğrudan Yabancı Yatırım (Milyon Dolar)

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Türkiye ile İkili Ticaret

Ülkemiz ile GAC arasındaki ticari ilişkiler 1966 yılından beri devam etmektedir. 1980 yılına kadar ülkemizde uygulanan dış ticaret politikaları yüzünden düşük düzeyde seyreden ticari ilişkiler 1981 yılından sonra hızla artmaya başlamış ve 2000 yılına kadar belirgin bir seviyeye gelmiştir.

1 Ocak 2000 yılından beri AB ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) bulunan GAC ile ülkemiz arasında henüz bir STA bulunmamaktadır.

GAC ile yapılan ikili ticaret, Türkiye aleyhine açık vermektedir. 2015 yılında GAC'ye ihracatımız bir önceki yıla göre %10 oranında düşmüş ve 489 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatımız da bir önceki yıla göre %23 oranında düşerek 919 milyon dolar olmuştur. Dış ticaret dengesi yine aleyhimize gelişmiş ve dış ticaret açığımız 429 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu açık 2016 yılında da artarak 652 milyon Dolara yükselmiştir. Açığın artmasında, ihracatımızdaki azalışa karşılık ithalatımızda yaşanan artış etkili olmuştur.

Türkiye-GAC Dış Ticaret Değerleri (1.000 dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	545.232	1.189.352	1.734.584	-644.120
2015	489.162	918.541	1.407.703	-429.379
2016	405.943	1.058.114	1.464.057	-652.171
2017	485.104	1.743.288	2.228.392	-1.258.184

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin ihracatı, 2014-2016 döneminde düşüş seyrindedir. 2016 yılında bir önceki yıla göre ihracatın düşmesi ve ithalatın artması, Türkiye aleyhindeki ticaret açığının yükselmesine yol açmıştır.

Türkiye'nin Güney Afrika'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

Motorlu taşıtlar ile oto yedek parça ve aksesuarları Türkiye'nin 2016 yılında GAC'ne en çok ihraç ettiği ürün gruplarıdır.

Türkiye'nin toplam ihracatında GAC 2015 yılında 49. sırada, 2016 yılında ise 56. sırada yer almıştır.

Ürünler	2015	2016	2017
TOPLAM	489.162	405.943	485.104
Binek Otomobilleri	35.923	18.784	35.269
Karayolu Taşıtları için aksam, parça, aksesuarlar	31.305	24.104	29.944
KAUÇUKTAN YENİ DIŞ LASTİKLER	13.560	23.551	26.455
PETROL YAĞLARI	43.362	17.382	20.392
Dokunmuş Halılar	10.186	11.326	15.409

Kaynak: Tuik (2018 Mart)

Türkiye'nin Güney Afrika'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

Sektörler itibarıyla Türkiye'nin GAC'den yaptığı ithalatta; petrol türevleri (gtp:27), maden cevherleri (gtp:26) ve makinalar (gtp:84) yer almaktadır.

GTIP	Ürünler	2015	2016	2017
	TOPLAM	918.541	1.058.114	1.743.288
7108	Altın (işlenmemiş)	38.811	99.360	604.184
8703	Binek Otomobilleri	23.660	386.013	359.506
2701	Taşkömürü	371.451	161.790	205.340
8421	Santrifüjiler	115.285	116.648	175.817
2601	Demir Cevherleri	11.614	16.183	65.408

Kaynak: Tuik (2018 Mart)

İki Ülke Arasındaki Ticareti Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMA ADI	İmza Tarihi	İmza Yeri	R.G Tarihi	R.G Sayısı
Hava Taşımacılığı Anlaşması	23.01.1998	Pretorya	17.04.2004	25436
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	23.06.2000	Ankara	01.04.2005	25773
Turizm İşbirliği Anlaşması	23.06.2000	Ankara	04.11.2000	24220
Eğitim, Sanat, Kültür, Bilim, Teknoloji, Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anl.	14.10.2003	Ankara	22.11.2005	26001
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	03.03.2005	Pretorya	01.05.2007	26509
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	03.03.2005	Pretorya	20.11.2006	26352
Gümrük İdarelerinin Karşılıklı Yardımlaşması Anlaşması	03.03.2005	Pretorya	25.07.2009	27299
KEK 1. Dönem Toplantısı Ortak Bildirisi	01.04.2008	Pretorya	29.04.2009	27214
KEK 2. Dönem Toplantısı Ortak Bildirisi	16.02.2012	Ankara		

Türkiye ile GAC arasında II. Dönem KEK toplantısı 13-16 Şubat 2012 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda; Türkiye ile GAC arasındaki altın ticaretinin, Avrupa ülkeleri yerine, doğrudan yapılabilmesi için düzenleme konusu da gündemde yer almıştır.

Vergiler konusunda GAC tarafı, otomotiv ve tekstil gibi sektörlerin kendileri için üretime dayalı ve istihdamı desteklemek istediği hassas alanlar olduğundan serbest ticaretten olumsuz etkileneceği düşüncesindedir. Diğer taraftan GAC'da toplam ithalatta ortalama %65 oranında liberal yapı bulunduğu, GAC'da üretilen taşıtların yaklaşık %70 oranında yerli üretim olduğu yetkililerce bildirilmektedir. GAC'ın otomotiv ve yan sanayi sektörü (gtip: 8703+8704+8708) ithalatı 2011-2015 döneminde düşüş eğilimindedir.

GAC Otomotiv sektöründe uygulanan MIDP programı ile taşıt aracı üretiminde 2011'de 600 bin adete ulaşmıştır. 2013-2020 yıllarını kapsayan dönemde ise yeni bir program olan APDP kapsamında yatırımları destek ve yerli üretimin bulunduğu ürünlerde ithalatta koruma politikası planlanmış olup, araç üretiminin 2020 yılında 1,2 milyon adede yükseltilmesi hedeflenmektedir. Yerli üretim olan anlarda ithalatta %20 civarında korumanın bulunduğu ve kademeli olarak azaltılacağı yetkililerce ifade edilmektedir.

2013-2020 arası APDP politikası çerçevesinde; GAC'da araç başına %20 oranında gümrüksüz mal ithalatı da teşvik kapsamında yer almaktadır. Bu durumda Türk ve diğer yabancı ticaret ortakları için ülkede uygun yatırım ortamı bulunduğu ve OE parçalarındaki gümrüksüz ithal şansının önemli avantaj olabileceği vurgulanmaktadır.

GAC'ın Türkiye'ye uygulamakta olduğu vergilerin trafik sapmasına neden olduğu ve ayrıcalıklı konumda bulunan AB ve Çin gibi ülkeler ile karşılaştırıldığında dış ülkeler arasında Türkiye aleyhinde rekabet doğduğu aktarılmış ve teknik inceleme tavsiye edilmiştir.

Neticede, mevcut tarife (gümrük vergileri) ile serbest yapıda olan alanlar ve otomotiv ana sanayinin de %20 oranında bedelsiz gümrük ithal hakkı bulunduğu dikkate alındığında; kısa ve orta vadede GAC'daki ana sanayi firmaları ile bağlantı kurmaya çalışmanın faydalı olacağına inanılmaktadır. Ülkedeki Automechanika vb fuarlarda yer alınması ve iş görüşme trafiğinin karşılıklı olarak artırılmasının faydalı olabileceği öngörülmektedir.

Faydalı Bilgiler

Güney Afrika İş Konseyi

Kuruluş Yılı: 1997

Türk Tarafı Başkanı: Fatih Kemal Ebiçlioğlu

Firma / Unvan: Koç Holding

Karşı Kanat: Akredite Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği/ Siyah İş Konseyi

Karşı Kanat Başkanı: Mark Nowitz/ Kganki Matabane

Web Adresi: www.jcci.co.za

Yürütme Kurulu Üyeleri

Ad	Soyad	Firma	Konsey Unvanı
Fatih Kemal	Ebiçlioğlu	Koç Holding A.Ş.	İş Konseyi Başkanı
Volkan	Öztürk	Yılsan Yatırım Holding A.Ş.	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Yunus	Ete	Asel Uluslararası Fuar Organizasyon San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Aşkın	Cantimur	Türk Hava Yolları A.O.	İş Konseyi YK Üyesi
Özlem	Işık	Grand Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş	İş Konseyi YK Üyesi
Alp	Malazgirt	Yıldırım Holding A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Gülden	Parlak	İpekyolu Uluslararası Fuarcılık Ltd.Şti.	İş Konseyi YK Üyesi
Polat	Şen	Arçelik A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Cihat	Sayacı	Beta Kimya San. Tic. A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi

İş Konseyi Çalışan Bilgileri

Barış Çuvalcı, Afrika Bölge Koordinatörü, +90 212 339 50 32

Evren Doğan, İş Konseyi Koordinatörü, +90 212 339 50 51

İlkimeylül Biçer, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 70

Saadet Gülmez, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 61

E-posta: africa@deik.org.tr

İletişim

Güney Afrika Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği
Büyükelçi Isaac Malefane

Adres: Filistin Caddesi, No:27, 06700, GOP, Ankara

Telefon: 0312-405-68-61

Faks: 0312-446-64-34

Web: <http://www.southafrica.org.tr>

Email: general.ankara@foreign.gov.za, general.ankara@dirco.gov.za

T.C. Pretoria Büyükelçiliği

Büyükelçi Elif Çomoğlu Ülgen

Adres: 1067 Stanza Bopape Street, 0083, Hatfield, Pretoria / South Africa

Telefon: +27-12-342-60-53 / 54 / 55 / 56

Faks: +27-12-342-60-52

E-mail: embassy.pretoria@mfa.gov.tr

T.C. Pretoria Ticaret Müşavirliği

Hakan Karabalık

Adres: P.O. Box 56014, Arcadia, 0007, Pretoria, South Africa

Telefon: +27-12-342-6051

Faks: +27-12-342-6058

E-mail: pretoria@ekonomi.gov.tr

Web: [Pretoria Ticaret Müşavirliği](#)